

तदेतदिद्रोमायाभिः पुरुषैर्यतेयुक्तास्तस्य हरयः शतादशेति श्रुत्यनुसाराद्वैतस्यानिर्वचनीयमाया सहाये ब्रह्मण्येव भानोपपत्तौ न सत्या प्रकृतिरभ्युपेयेत्याशयवानष्टावक्रः परिहरन्नाह दिश इति तावा एतादशैव भूतमात्रा अधिप्रज्ञं दशप्रज्ञामात्रा अधिभूतमितितस्य वाचा सृष्टौ पृथिवी चाग्निश्चेति चकौषीतकीयैतरेयकयोर्दर्शनादशैव वागाद्याः प्रज्ञामात्रा अग्न्यादीनां भूतमात्राणां स्रष्टृषु दिशंति विषयस्वरूपमति सृजंति ताः दिशः वागाद्यादशैव पुरुषस्य देहाख्ये पुरेव सतो जीवस्य पूर्णं परं ब्रह्मैव दशशतानि सहस्रं च विभूतिभेदेन मायया बहु रूपं भूत्वा स्तीत्याहुर्वेदाः एतेनायं वै हरयोयं वै दशचसहस्राणि प्रयुतान्यर्बुदानीति युक्तास्तस्य हरयः शतादशेत्येवं अंत्यपादस्य श्रौती व्याख्यादर्शिता तथा च रज्जूरगवन्माया बुद्धस्य बाधिता पीतस्यास्तीति वक्तुं शक्यं परमतेन विभोरलुप्तदशः पुरुषस्य मुक्तौ तददर्शनोक्तिरनुपपन्ना दृष्टान्ताभावादिति भावः परापूर्वेषां सख्या वृणक्ति वितर्तुराणो अपरेभिरेति अनानुभूतीरवधून्वानः पूर्वीं रिद्रः शरदस्तर्तरीति रूपं रूपं प्रतिरूपो बभूव तदस्य रूपं प्रविचक्षणाय इन्द्रो मायाभिः पुरुषैर्यतेयुक्तास्तस्य हरयः शतादशेति दशतय्यां ॥ ४ ॥ ७ ॥ अष्टकाध्यायवर्गे ऋचौ ऐन्द्र्यौ आम्नायेते अनयोरर्थः द्वाह प्राजापत्या देवाश्चासुराश्च तत्र कानीयसा एव देवा ज्यायां सो असुरा इति श्रुतिप्रसिद्धाः पूर्वदेवाः स्वाभाविका संगपाप्मरूपाः कामक्रोधादयः तेषां सख्या सख्यानि परावृणक्ति दूराद्वर्जयति वितर्तुराणः ततारेति तर्तुराणः तीर्णवान् तरतेर्लिङादेशः कानच् द्वित्वं बहुलं छंदसीत्युकारोन्तादेशोरपरः तीव्रवैराग्याभ्यासादिमान् अपरेभिः अपरैः देवैः शास्त्रीयैः शर्मदमादिभिः

अष्टावक्र उवाच दिशो दशोक्ताः पुरुषस्य लोके सहस्रमाहुर्दशपूर्णशतानि ॥ दशैव मासान्विभ्रति गर्भवत्यो दशैरका दशदासा दशार्हाः ॥ १७ ॥

एति प्रामोति सख्येत्यनुषज्यते कामादीन् जित्वाऽत्यादरेण शमादिपरो भवतीत्यर्थः एवं भूतः अनानुभूतीः अननुभवान् भ्रांतिज्ञानानि शुक्तिरजतज्ञानतुल्यानि देहाद्यात्मज्ञानानि अवधून्वानोऽपनुदन् आत्मनस्तत्तदुपाध्याकारतां निषेधन् इन्द्रः परमेश्वरोऽप्यविद्यया जीवभावमापन्नः स नूला व्यात्मतत्त्वो विद्वान्पूर्वीः शरदः अनादिकालप्रवृत्तकर्मवासनास्तर्तरीति अतिशयेन तरति वीतबंधो भवतीत्यर्थः अत्र अननुभूतिपदेन शुक्तौ रर्थदर्शनस्याननुभूतित्वायोगादिति शेषं स्पष्टार्थं अनानुभूतीरित्यत्र श्रावयादीन् प्रकृत्य आद्याक्षरं भूतं तेषामनन्वित्यस्य मध्यमित्यनेनाननु इति वर्णत्रयस्य मध्यं प्रुतं दीर्घं भवतीति प्रातिशाख्ये दीर्घत्वविधानादननु स्तत्त्वदर्शिन उपदेशारः दशमासाः तत्त्वस्य क्षेपकाः दश अर्हा स्तत्त्वविद्याधिकारिणः एवमुक्तविधं ब्रह्माद्वैतं बुधानामनुभवसिद्धं मूढानां विद्वेष्यं चित्तशुद्धिमांश्रद्धेयमित्यर्थः खोत्थप्रज्ञादिशोस्मिन् दशपुरिवसतः पूरविद्याष्टकात्माताः पूर्णवस्त्वनंताः स्रगहिसमपुरां व्यापनात्पूर्णतास्य पुंपुर्योर्मर्माचोरिव पृथगपृथक्केन सत्यानृतेस्तः केप्याहूढाः पदंतत्कतिचन विमुखाः केपितत्प्राप्तियोग्याः ॥ १० ॥ १७ ॥